

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ

የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር

የ2014 በጀት ዓመት ሂሳብ አዲት ሪፖርት

የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር የተመደበለትን የመደበኛ በጀት በፋይናንስ አዋጁ፣ ደንቡ እና በተከታታይ በወጡ መመሪያዎች መሰረት ለታቀደለት ዓላማ ማዋሉን፣ እንዲሁም ሂሳቡ በመንግሥት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሰረት መያዙንና የመንግሥት ሃብትና ንብረት በሚገባ መጠበቁን ለማረጋገጥ ከዚህ ሪፖርት ጋር የተያያዙትን የ2014 በጀት ዓመት ሂሳብ ሪፖርቶችን እና የሂሳብ ማስታወሻዎችን አዲት አድርገናል፡፡

የሂሳብ ሪፖርቶችን የማዘጋጀት ኃላፊነት የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ሥራ አመራር ሲሆን፣ የሂሳብ ሪፖርቶችን አዲት በማድረግ ሙያዊ አስተያየት መስጠት ደግሞ የፌዴራል ዋና አዲተር መሥሪያ ቤት ኃላፊነት ነው፡፡

አዲቱ የተከናወነው የፌዴራል ዋና አዲተር መ/ቤትን ለማቋቋም በወጣው አዋጅ ቁጥር 982/2008 ለመ/ቤታችን በተሰጠው ሥልጣን መሠረት ዓለም አቀፍ የአዲት ደረጃዎችን መሠረት በማድረግና የዋና አዲተርን የአዲት ሥልት በመከተል ነው፡፡ እነዚህን የአዲት ደረጃዎች መከተል አዲቱን በሚገባ አቅደን በመሥራት በተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ላይ አጥጋቢ የሆነ ማረጋገጫ/የአዲት አስተያየት/ ለመስጠት ያስችለናል፡፡

አዲቱ የተከናወነው የዓመቱን የሂሳብ እንቅስቃሴ ሊወክሉ የሚችሉ ናሙናዎችን በመውሰድ በጥልቀትና በዝርዝር አዲት በማድረግ ነው፡፡

የሚከተሉት በሚኒስቴር መ/ቤቱ የተዘጋጁ የሂሳብ ሪፖርቶች፡-

- ◆ የሂሳብ ማመዛዘኛ፣
- ◆ የገቢ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የመደበኛ ወጪ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የተሰብሳቢ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የተከፋይ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የዝውውር ሂሳብ ሪፖርት፣

ከዚህ የአዲት ሪፖርት ጋር ተያይዘው ቀርበዋል፡፡

የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር የ2014 የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ የሆነ ግድፈት የሌለባቸው፤ በአዋጅ በተፈቀደው በጀት በመንግሥት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሠረት በትክክል የተዘጋጁና፤ የተከፈለው ወጪና የበጀት አጠቃቀሙ የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅን፤ ደንብና መመሪያን ጠብቆ የተከናወነ መሆኑን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፡-

ገቢ፤

1. የፌደራል የገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 979/2008 ዓ.ም ክፍል አንድ አንቀጽ 9 ማንኛውም ገቢ የሚያገኝ ሰው በዚህ አዋጅና ታክስ አስተዳደር አዋጅ መሰረት ግብር የመክፈል ግዴታ አለበት ይላል፡፡ በተጨማሪም በዚህ አዋጅ ክፍል 2 ከመቀጠር በሚገኝ ገቢ ላይ ግብር ስለመጣል ከሚለው ንዑስ አንቀጽ 1 በዚህ አዋጅ አንቀጽ 9 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማናቸውም ተቀጣሪ በአንድ ወር ውስጥ ከመቀጠር ከሚያገኘው ጠቅላላ የወር ወይም የወሩ ክፍያ ገቢ ላይ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 01 በተወሰኑት ምጣኔዎች መሰረት በእያንዳንዱ ወር ግብር ይከፍላል ይላል፡፡ ይሁን እንጂ፤ በናሙና የተመረጡት 9 ሚሲዮኖች ሂሳብ አዲት ሲደረግ ፡- በተለያዩ ኢምባሲዎች የሚገኙ የሎካል ሠራተኞች ከሚከፈላቸው ወርሃዊ ደመወዝ ላይ ተቀናሽ መደረግ የሚገባው የስራ ግብር ብር 25,082,996.01 ሳይቀነስ ተገኝቷል፡፡

ወጪ፤

2. የፌደራል መንግስት ገንዘብ ክፍያ መመሪያ ቁጥር 4/2003 ክፍል ሁለት ስለመንግስት ገንዘብ ክፍያ ተራ ቁጥር 7 ላይ ክፍያ ከመፈጸሙ በፊት ለተገዛው ዕቃ ወይም አገልግሎት ሂሳብ ማወራረጃነት አሪጅናል የገንዘብ መቀበያ ደረሰኝ መቅረብ እንዳለበት ይገልጻል፡፡ በተጨማሪም በዚህ ክፍል አንቀጽ 6 ንዑስ አንቀጽ 1 ክፍያ የሚፈፀመው ወይም ወጪ የሚደረገው የተፈቀደ በጀት ሲኖር ብቻ መሆኑን ይገልጻል፡፡ ይሁን እንጂ፤ በኒውዮርክ ኢምባሲ ለ71ኛ የተመድ ጉባኤ በጠቅላይ ሚኒስቴር ጽ/ቤት ለተሳታፊዎች የሆቴል መስተንግደ እና ተያያዥ ወጪዎች የሚተካ በሚል ወጪ ከተደረገው ውስጥ 28,248.66 ዶላር ወይም ብር 1,416,387.81 በተሰብሳቢ ተይዞ እንዲተካ መደረግ ሲገባው በውጭ ጉዳይ ዋ/መ/ቤት በወጪ ተመዝግቦ መገኘቱን፤

ተሰብሳቢ ሂሳብ፤

3. በፌዴራል መንግሥት መስሪያ ቤቶች የሂሳብ አያያዝ መመሪያ ቁጥር 5/2003 አንቀጽ 5/መ ተሰብሳቢ ሂሳብ በቂ ማስረጃ ሲቀርብለት ብቻ በተሰብሳቢ ሂሳብነት መያዝ ያለበት ሆኖ የተሰብሳቢ ሂሳብ ክምችት እንዳይፈጠር ቁጥጥር ማድረግ እንደሚገባ ተመልክቷል፡፡ ይሁን እንጂ፤ በተለያዩ የሂሳብ መደቦች በድምሩ ብር 8,282,097.45 በተሰብሳቢ የተያዘ ሲሆን፤ ማስረጃ ባለመቅረቡ የሂሳቡን ትክክለኛነት ለማረጋገጥ አልተቻለም፡፡

ከላይ ከተራ ቁጥር 1 አስከ 3 ከተገለጹት ሁኔታዎች በስተቀር በእኛ አስተያየት የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ከሐምሌ 1 ቀን 2013 ዓ.ም እስከ ሰኔ 30 ቀን 2014 ዓ.ም ድረስ ያሉት የሂሳብ ሪፖርቶች የተሰበሰበውን ገቢ የተፈጸመውን ወጪና የበጀት አጠቃቀሙን በአጥጋቢ ሁኔታ ያሳያሉ፡፡

ምንም እንኳ ከላይ የተሰጠውን የኦዲት አስተያየት የማይቀይሩት ቢሆንም፤ ቀጥሎ የተመለከቱት ጉዳዮች ትኩረት ሊሰጣቸው፤ እርምጃ ሊወሰድባቸው እና ለወደፊቱም ጥንቃቄ ሊደረግባቸው ይገባል፡፡

ህጋዊነትን ያልተከተሉ ጉዳዮች (Compliance Matters)፤

ወጪ፤

4. የአሠሪና ሠራተኛ አዋጅ ቁጥር 1156/2011 ክፍል አንድ አንቀጽ 3 የሕጉ ተፈጻሚነት ወሰን በሚለው ን/አ 1 አዋጁ በአሰሪና ሰራተኛ መካከል በሚደረግ በቅጥር ላይ በተመሰረተ የሥራ ግንኙነት እና በምልመላ ሂደት ላይ ተፈፃሚ እንደሚሆን ይገልጻል፡፡ ይሁን እንጂ በዚሁ አንቀጽ ን/አ 2 ሠ. በልዩ ሕግ የሚተዳደሩ እንደ ጦር ኃይል ባልደረቦች፤ የፖሊስ ኃይል ባልደረቦች፤ የመንግስት አስተዳደር ሠራተኞች፤ የፍርድ ቤት ዳኞች፤ አቃቤያን ሕግ ላይ፡- ህጉ ተፈጻሚነት እንደማይኖረው ያመለክታል፡፡ ይሁን እንጂ፤ ሚኒስቴር መ/ቤቱ በህግ ሳይፈቀድለት በየሚሲዮኖችና ኢምባሲዮች በኮንትራት

ተቀጥረው ሲሰሩ የነበሩ ሠራተኞች በተለያዩ ምክንያት ኮንትራታቸው ሲቋረጥ የቆይታ ግዜቸውን ታሳቢ በማድረግ የደመወዛቸውን 1/3 የካሳ ክፍያ በመፈፀሙ፤

በፓሪስ ኢምባሲ ብር 5,432,937.87፤ በዋሽንግተን ኢምባሲ ብር 9,445,208.23፤ በጅቡቲ ኢምባሲ ብር 4,166,614.00፤ በኒውዮርክ ኢምባሲ ብር 2,206,888.54፤ በዱባይ ኢምባሲ በፈቃዳቸው ኤምባሲውን የለቀቁ ሰራተኛን ጨምሮ ብር 2,301,825.35፤ በበርሊን ኢምባሲ ብር 5,885,449.01፤ በአብዳቢ ኢምባሲ ብር 655,861.53፤ በፕሪቶሪያ ኢምባሲ ብር 858,528.05፤ በለንደን ኢምባሲ ብር 9,931,023.897፤

በአጠቃላይ በድምሩ ብር 40,884,336.48 ከአዋጁ ውጪ ተከፍሎ ተገኝቷል፡፡

5. የፌዴራል መንግስት የፋይናንስ ኃላፊነት መመሪያ ቁጥር 6/2003 ክፍል 2 የፋይናንስ ኃላፊነት የመንግስት መ/ቤቶች የበላይ ኃላፊዎች ቁጥር 6(ለ) የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ እንዲሁም አዋጁን ለማስፈፀም በወጣው የፋይናንስ አስተዳደር ደንብ ላይ በመመርኮዝ የወጡት መመሪያዎች በመ/ቤት ውስጥ በተሟላና ተገቢ በሆነ መንገድ ሥራ ላይ መዋላቸውን በማረጋገጥ ረገድ ላይ ተጠያቂነት እንዳለባቸው ይገልጻል፡፡ ይሁን እንጂ በጅቡቲ ኤምባሲ የውጭ ጥበቃ አገልግሎት ለሰጡበት በሚል ህጋዊ ውል ለሌላቸው የጅቡቲ ፖሊስ አባላት በድምሩ ብር 592,000.00 ከደንብና ከመመሪያ ወጪ ክፍያ ፈፅሞ ተገኝቷል፡፡

6. የፌዴራል መንግሥት የግዥ አፈጻጸም መመሪያ ሰኔ 2002 ዓ.ም ክፍል 2 አንቀፅ 16.5 (ሠ) የቴክኒክ ፍላጎት መግለጫ በሚዘጋጅበት ጊዜ የተወሰነን አምራች የንግድ ምልክት ወይም አገልግሎት ሰጭ ማመልከት (መጥቀስ) እንደሌለበት ይገልጻል ፡፡ ይሁን እንጂ መ/ቤቱ ቴሌቪዥን እና ፍሪጅ ግዥ ሲፈፀም ሳምሰንግ የንግድ ምልክት ተጠቅሶ በብር 91,900.00 ከመመሪያ ውጪ ግዥ ተፈፅሞ ተገኝቷል፡፡

7. የፌዴራል መንግሥት መ/ቤቶች የሂሳብ አያያዝ መመሪያ ቁጥር 5/2003 ክፍል 2 ተራ ቁጥር 3 መሠረት የሂሳብ እንቅስቃሴዎች በየመደባቸው ተለይተው መመዝገብ እንዳለባቸው መመሪያው ያዛል፡፡ ይሁን እንጂ፤ በዋናው መስሪያ ቤት ብር 45,684,552.29 እንዲሁም በኢ.ፌ.ዴ.ሪ ኒዮርክ ቆንጽላ ጽ/ቤት ብር 521,305.60 በድምሩ ብር 46,205,857.89 በተገቢው የሂሳብ መደብ ያልተመዘገበ ወጪ ተገኝቷል፡፡

ተሰብሳቢ ሂሳብ፤

8. በሚኒስትሮች ምክር ቤት ደንብ ቁጥር 190/2002 አንቀጽ 32 እንዲሁም በፌዴራል የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች የሂሳብ አያያዝ መመሪያ ቁጥር 4/2003 መሰረት ለውሎ አበልና ለመጓጓዣ የተሰጠ ቅድሚያ ክፍያ ሰራተኛው ሥራውን አጠናቆ ከተመለሰ በኋላ፤ በመመሪያ ቁጥር 5/2003 መሰረት ደግሞ ለግዥ የተሰጠ ቅድሚያ ክፍያ በሰባት ቀናት ውስጥ መወራረድ እንዳለበት ያሳያል፡፡ ይሁን እንጂ በተለያዩ የሂሳብ መደቦች በተሰብሳቢ የተያዘ በድምሩ ብር 62,648,824.56 በደንቡና በመመሪያው መሰረት በወቅቱ ሳይወራረድ ተገኝቷል፡፡

ተከፋይ ሂሳብ፤

9. ተከፋይ ሂሳቦች በተገባው ግዴታ መሰረት በወቅቱ የሚከፈሉ መሆኑን ለማረጋገጥ ኦዲት ሲደረግ፤ በድምሩ ብር 66,069,032.73 ለባለሙብቱ ሳይከፈል ተገኝቷል፡፡

ትኩረት የሚሹ ጉዳዮች (Emphasis of Matters)

- የፌዴራል መንግስት ሰራተኞች አዋጅ ቁጥር 1064/2009 አንቀጽ 22 ሥራዎችን በውል ለሶስተኛ ወገኖች አሽጋግሮ ስለማሰራት ተራ ቁጥር 1 አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ማንኛውም የመንግስት መ/ቤት ሚኒስቴሩን በማስፈቀድ የህዝብን ጥቅም በማይጎዳ የተወሰኑ የሥራ መደቦችን ወይም ስራዎችን በግል ድርጅቶች ወይም ለሌሎች ተቋማት በውል በማሸጋገር እንዲሰራ ማድረግ እንደሚችል ያሳያል፡፡ ይሁን እንጂ መ/ቤቱ የፅዳት አገልግሎት ከሌላ ድርጅት ለማግኘት out source በማድረግ ወደ ሦስተኛ ወገን ያስተላለፈ ቢሆንም የፅዳት አገልግሎት የሚሰጥባቸውን የመ/ቤቱን የቦታ ይዞታ መሰረት በማድረግ (በካሬ) የዋጋ ተመን እንዲወጣ በማድረግ ውል መዋዋል ሲገባ መንግስት ማግኘት የሚገባውን ጥቅም በማያስጠብቅ መልኩ በጥቅል ውል ገብቶ ብር 3,500,000.00 ተከፍሎ ተገኝቷል፡፡
- በፌዴራል መንግሥት የበጀት አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 2/2003 እና በፋይናንስ አስተዳደር ደንብ ቁጥር 190/2002 ክፍል 3 አንቀጽ 12 መሠረት መ/ቤቶች የተመደበላቸውን በጀት በአግባቡ በሥራ ላይ ሊያውሉ እንደሚገባቸው ይገልጻል፡፡

ይሁን እንጂ በመ/ቤቱ መደበኛ በጀት ብር 26,693,144.18 እንዲሁም ካፒታል በጀት ብር 110,260,604.37 በድምሩ ብር 136,953,748.55 ሥራ ላይ ያልዋለ መሆኑ፤ በአዲቱ ወቅት ታውቋል፡፡

ሌሎች ጉዳዮች (Other Matters)

የሚኒስቴር መ/ቤቱ የንብረት አመዘጋገብ፣አያያዝ እና አጠባበቅ በአዋጅ ቁጥር 649/2001 እና በንብረት አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 9/2003 በተገለፁት ሁኔታዎች እና ድንጋጌዎች መሠረት መፈፀሙን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፡-

- በ2013 ዓ.ም ገቢ የሆነ C-Exv-33 ብዛታቸው 10 የሆኑ የፕሪንተር ቶኒሮች በአሁኑ ወቅት በመ/ቤቱ የሚጠቀሙባቸው ፕሪንተሮች ባለመኖራቸው ያለ አገልግሎት በግምጃ ቤት ውስጥ የሚገኙ መሆኑ፤
- ሁለት የእስካኒያ አውቶብስ መሰታውቶች ተሰብረው አገልግሎት የማይሰጡ መሆናቸው እየታወቀ እና መወገድ ቢኖርባቸውም በግምጃ ቤት ውስጥ የሚገኝ መሆኑ፡
- የኢፌሚስ ሲስተም በተሟላ መልኩ ተግባራዊ አለመደረጉ በአመታዊ የንብረት ማመዛዘኛ ላይ ሲታይ ሲስተሙ ላይ የሚታየው ንብረት እና አካላዊ ቆጠራ ንብረት ልዩነት የሚታይበት መሆኑን፤
- በዋና ግቢ በአሮጌ ተመላሽ እስቶር ክፍል እና በዋናው አዳራሽ አንደኛ ፎቅ ላይ የተዘጉ ሚሲዮኖች ሲጠቀሙበት የነበረውን በርካታ ንብረቶች ወደ እስቶር የገቡ እና አገልግሎት የሚሰጡ በመሆኑ ያለ አገልግሎት መቀመጣቸው በቆይታ ብዛት ለብልሽት እንዳይደረጉ መፍትሄ ያልተሰጠ መሆኑ፤
- የተዘጉ ሚሲዮኖች ንብረታቸው ወደ ዋና መስሪያ ቤት እንዲላኩ በታዘዘው መሰረት ወደ ዋና መስሪያ ቤት ገቢ የተደረጉ መሆኑን ለማረጋገጥ እንዲቻል የርክክብ ሰነድ እና ሌሎች ማስረጃዎች እንዲቀርቡ ቢጠየቅም ባለመቅረቡ ንብረቱን አዲት ማድረግ አልተቻለም ፡፡
- በተቋሙ ስራ ያሉ ተሸከርካሪዎች የኪሎ ሜትር ንባብ እና የነዳጅ አጠቃቀማቸውን የሚያሳይ ማስረጃ እንደሌላቸው በአዲት ወቅት ለማውቅ ችለናል፡፡

- በሚኒስቴር መ/ቤቱ የሚሰዩን ሂሳብ እንቅስቃሴዎች በወረቀት ላይ ወይም በሀርድ ኮፒ ምዝገባቸው የሚከናወን በመሆኑ አጠቃላይ የወጪ እና የገቢ የሂሳብ ምዝገባዎችን ትክክለኛነት ለማረጋገጥ አለመቻሉ፤
- መ/ቤቱ ለከፍተኛ አመራሮች የህክምና ወጪ እና አንዳንድ በጠቅላይ ሚኒስቴር ጽ/ቤት የሚታዘዙ ዕቃ ግዥዎች እና ለሌሎች ወጪዎች በጀት ተይዞ ወጪ ማድረግ ሲገባው ለተቋሙ ከተፈቀደለት በጀት ላይ ክፍያ የሚፈፅም በመሆኑ በተቋሙ በጀት ላይ ከፍተኛ ተጽዕኖ እያደረገ መሆኑ፤

በአዲት ወቅት ለማረጋገጥ ተችሏል፡፡

ከሰላምታ ጋር

የፌዴራል ዋናው አዲተር መሥሪያ ቤት

ግንቦት 2015 ዓ.ም